

ERTA BOSQICHDAGI O'PKA SARATONINI DIAGNOSTIKA QILISH VA DAVOLASH IMKONIYATLARI

Alfraganus Universiteti Tibbiyot fakulteti

davolash ishi yo'nalishi 3 - kurs

*talabasi **Abdurahmonova Dilnoza***

Annotatsiya; Erta bosqichdagi — asosan I va II bosqichli — o'pka saratonini aniqlash va davolash yondashuvlari ko'rib chiqiladi. Dastlab aniqlash uchun foydalaniladigan asosiy usullar — past dozali KT (LDCT), biomarkerlar, suyuq biopsiya va endobronxial navigatsiya texnikalari tahlil qilinadi. Keyingi bo'limda operativ davolash (jarrohlik), SBRT, ablatsiya usullari, shuningdek immunoterapiya va nima mahalliy terapiyalar ko'rib chiqiladi. Zamonaviy AI yordamidagi diagnostika va biomarkerlarning cheklovlari ham yoritiladi.

Kalit so'zlar; erta bosqichdagi o'pka saratoni past dozali KT (LDCT) suyuq biopsiya stereotaktik tana radioterapiyasi (SBRT) endobronxial navigatsiya immunoterapiya

O'pka saratonining global ahamiyati, o'lim ko'rsatkichlari haqida qisqacha ma'lumot (leitadiyra ajratiladigan omillari bilan) . Erta bosqichdagi aniqlash va davolashning ahamiyati: 5 yillik hayot ko'rsatkichlari sezilarli darajada yuqori . II.

Diagnostika yondashuvlari. Skrining usullari LDCT hozirda tavsiya etilgan standart skrining — yuqori xavf guruhidagi bemorlar uchun (tamaki rivojlantiruvchi yoki sobiq sigaret chekuvchilar) . Skrining samaradorligi: LDCT mortalitetni taxminan 25% ga kamaytiradi . Hozirgi biomarkerlar laboratoriyaviy tadqiqotda quvvati bo'lsa-da, klinik amaliyotga keng tatbiq etilmagan . Suyuq biopsiya (masalan, plazmadagi mutatsiyalar bo'yicha) nisbatan yangi yo'nalish, hozircha standart emas . Endobronxial navigatsiya yordamida kichik periferik lezyonlarni xavfsiz biopsiya qilish mumkin — pnevmotoraks xavfi juda past .

Yordamchi skanerlash usullari; Qarama-qarshi kontrastli KT orqali metastaz tekshiruv — miya, adrenal bezlari, jigar, mediastinal invaziyani aniqlash muhim .

Davolash variantlari ; Jarrohlik I va II bosqichlarda operatsiya — lobektomiya yoki sublobar yondashuvlar — asosiy terapiya turi hisoblanadi . Radioterapiya va SBRT jarrohlikka mos bo'lmagan bemorlar uchun SBRT standart hisoblanadi — lokal nazorat yuqori, toksiklik past . Ablatsiya usullari ; mikrotolqinli ablatsiya yoki pulse-field electroporation orqali perkutane yoki bronxial yondashuv orqali lezyonlarni yo'q qilish imkoniyati mavjud — ayniqsa bir nechta yoki bilateral lezyonlarda qulay . Immunoterapiya va neoadjuvant,adjuvant terapiyalar; Yangi immunoterapiya usullari adjuvant va neoadjuvant davolashda qo'llanilmoqda — davolash landshaftini tubdan o'zgartirgan yangiliklar mavjud . AI va kompyuter yordamida diagnostika Katta AI modellar (masalan, CLIP, BLIP) diagnostika va davolash rejalashtirishda yordam beradi — nodulni aniqlash, mutatsiyaning bashorati, individual yondashuvlar .

Xulosa

Erta bosqichda aniqlash va davolash integratsiyalangan yondashuv orqali bemor hayot sifatini sezilarli yaxshilash mumkinligini qayd qilish. Yangi diagnostika usullari (biomarker, AI, navigatsiya) va immunoterapiya evolyutsiyasi — yaqin kelajakda klinik qo'llash kattaroq ro'yxatga ega bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Journal of Clinical Oncology: kechikkan tashxis sabablar — lung cancer mortality
2. ESMO Clinical Practice Guidelines (early-stage NSCLC) — tavsiyalar
3. NICE NG122 — diagnostika va davolash bo'yicha milliy yo'riqnoma (2024)
4. LUNGeVity Foundation — skrining va early detection statistikasi
5. Healthline/American Lung Association — LDCT samaradorligi
6. Verywell Health — LDCT afzalligi, biomarker va diagnostika usullari